

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
ชื่อผู้เขียน	นทีธร มีชัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาถึงกฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคดีพิเศษ และลักษณะคดีพิเศษในปัจจุบัน โดยได้ศึกษาเทียบเคียงกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักนิติรัฐ หลักความไม่มีส่วนได้เสีย หลักการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม และหลักการใช้และการควบคุมตรวจสอบดุลพินิจฝ่ายปกครอง ตลอดจนกฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสอบสวนคดีพิเศษ และลักษณะคดีพิเศษของต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การใช้และการตรวจสอบดุลพินิจของคณะกรรมการคดีพิเศษ

จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างองค์กรสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษของประเทศไทย ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษนั้นไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักนิติรัฐ หลักความไม่มีส่วนได้เสีย หลักการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม และหลักการใช้และการควบคุมตรวจสอบดุลพินิจฝ่ายปกครองอยู่หลายประการ ได้แก่ ปัญหาโครงสร้างของคณะกรรมการคดีพิเศษที่เกี่ยวกับองค์ประกอบ และกระบวนการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการควบคุมตรวจสอบดุลพินิจของคณะกรรมการคดีพิเศษ

ภายหลังจากที่ได้ศึกษาถึงองค์กรสอบสวนคดีพิเศษและลักษณะคดีพิเศษของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐลิทัวเนีย และสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ พบว่า โครงสร้างองค์กรการสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศดังกล่าว จะกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรในรูปของหน่วยงานขึ้นเพื่อปฏิบัติภารกิจตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเป็นผู้ทำหน้าที่ในกระบวนการสอบสวนคดีพิเศษให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยไม่ปรากฏว่ามีการจัดตั้งองค์กรในรูปของคณะกรรมการหรือคณะบุคคลอื่นใดเข้ามาใช้อำนาจในการกำหนดให้ความคิดใดเป็นคดีพิเศษแต่อย่างใด ซึ่งก็เพียงพอ

และมีความเหมาะสมที่จะทำให้กระบวนการสอบสวนคดีพิเศษสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า กฎเกณฑ์ทางกฎหมายขององค์กรสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศ จะกำหนดลักษณะประเภทของคดีพิเศษที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานไว้ในกฎหมายเท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้หลักทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจผูกพัน มาใช้แทนอำนาจดุลพินิจ ดังนั้น จึงควรนำกฎเกณฑ์ทางกฎหมายขององค์กรสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศ และหลักทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจผูกพันมาปรับใช้ โดยปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ดังนี้

1. ให้ยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ
2. แก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคดีพิเศษ โดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษแทน
3. แก้ไขให้การกำหนดลักษณะคดีพิเศษ มีบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเท่านั้น
4. แก้ไขเรื่องอำนาจการสืบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้สอดคล้องกับการแก้ไขลักษณะคดีพิเศษ
5. นอกจากนี้ โดยที่การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงควรแก้ไขให้การเสนอแต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมิได้มาจากฝ่ายบริหารแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษแต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและมีความเป็นอิสระมากยิ่งขึ้น

Thesis Title	Legal Problems Concerning the Board of Special Case Under the Special Case Investigation Act B.E. 2004
Author	Nateetorn Meechai
Thesis Advisor	Professor Dr. Phaisith Phipatanakul
Department	Law
Academic Year	2014

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the legislation concerning the structure, power and duties of the Board of Special Case and the characteristics of special cases in the present by comparing the legislation with the concepts and theories of the rule of law, the impartiality, the conflict of interest, and the exercise of and checking over administrative discretion, as well as by studying legislations concerning the organizational structure of special case bodies and characteristics of special cases in other countries. It is aimed to analyze legal problems regarding to the Board of Special Case's structure, power and duties, and the exercising of and checking over its discretion.

According to this study, the special case body under Thailand's law on special case, which established the Board of Special Case, is not appropriate and not in line with the concepts and theories of the rule of law, the impartiality, the conflict of interest, and the exercise of and checking over administrative discretion. Such inappropriateness includes the problems of the composition and appointment process of the Board's expert members, and the problems relating to the exercising and checking over the Board's discretion.

Reviewing special case bodies and the characteristics of special cases in other countries including the United States, Japan, the Republic of Lithuania, and the Republic of South Africa, it has been found that special case bodies of those countries were established in a form of an agency in order to execute missions prescribed by the law. And the officers of such agencies have carried out special cases' investigation under the provision of laws. This organizational structure is proper and good enough for bringing about efficient investigative procedures for special cases. There is no record that special case bodies in those countries were established in a

form of a committee or a group of people with authority to determine any offence as a special case. Additionally, according to the foreign legislations on special case bodies, the characteristics of special cases under the agency's responsibility are prescribed only by the law. This is the application of the mandatory power instead of the discretionary power. Therefore, the legislations of foreign special case bodies and the legal theory regarding the mandatory power should be applied by which the Special Case Investigation Act, B.E. 2004 should be amended as follows:

1. The provision establishing the Board of Special Case should be aborted;
2. The power and duties of the Board should be transferred to the Director-General of the Department of Special Investigation;
3. The Characters of special case should be explicitly defined by a law;
4. The authority of inquiry officials in investigating should be amended in accordance with the reviewed characteristic of special case;
5. Furthermore, as the exercising of power by the Director-General of Department of Special Investigation may affect the people's rights and liberty, the appointment of the Director-General should therefore be amended to originate not only from the politician but also be appointed according to the Cabinet's suggestion with the approval from the Parliament. The term of office should be a period of 4 years and can not be reappointed in order to the efficiency and independence of Director-General in duty execution.